

36. Волошин А. Что то граматика! / А. Волошин // Русинь. — 1923. — Ч. 239. — С. 5—6.
37. Волошин А. Что то язык? / А. Волошин // Русинь. — 1923. — Ч. 222. — С. 1—2.
38. Интервью А. Волошина («День», чис. 47) // Русинь. — 1923. — Ч. 30. — С. 1—2; Ч. 31. — С. 1—2; Ч. 32. — С. 1—2.
39. Мишанич О. Августин Волошин (1874—1945) / О. Мишанич, П. Чучка // Волошин А. Твори. — Ужгород : МПП «Гражда», 1995. — 447 с.
40. [Тіхий Ф.]. Передне слово / Ф. Т. // Волошин А. Двѣ политичнѣ розмовы. — Ужгород, 1923. — 3 с.
41. Тіхий Ф. Ужгород 1923 / Франтішек Тіхий. — Перечин, 1992. — 48 с.

Ірина Євдокименко

ПУБЛІЦИСТИКА СОФІЇ РУСОВОЇ НА ШПАЛЬГАХ
«ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВОГО ВІСНИКА»
(1904—1918 рр.)

Висвітлено публіцистичну спадщину відомого українського педагога-новатора, професійного журналіста й популяризатора науки Софії Русової. Проаналізовано текстові матеріали, що відзначаються високим рівнем професіоналізму, художньою досконалістю, інформативною насиченістю.

Ключові слова: література, наука, педагогіка, покоління, стаття, виховання, дитина.

Освещено публицистическое наследие известного украинского педагога-новатора, профессионального журналиста и популяризатора науки Софии Русовой. Проанализированы текстовые материалы, которые характеризуются высоким уровнем профессионализма, художественным совершенством, информативной насыщенностью.

Ключевые слова: литература, наука, педагогика, поколение, статья, воспитание, ребенок.

A publicistic legacy legacy of the famous Ukrainian innovative teacher, professional journalist and a popularizer of science — Sofiia Rusova has been covered. The author's texts of high level of professionalism, artistic perfection and informative intensity have been analyzed.

Key words: literature, science, pedagogics, generation, article, education, child.

Актуальність теми. Творча й наукова спадщина визначного українського педагога-новатора, популяризатора оригінальних наукових ідей, шанованого українською громадою суспільного діяча Софії Русової продовжує залишатися у полі зору вітчизняних науковців. Над творами, ідеями, закладеними у тексти С. Русової, дослідники працюють максимально прагматично та інтенсивно, надолужуючи згаяний час, адже її творча спадщина стала предметом наукової уваги фахівців лише зі створенням незалежної Української держави. Творчі пошуки, новаторські ідеї С. Русової в царині громадсько-політичного виховання та освіти є актуальними в практиці виховання молоді генерації в Україні.

Актуальність вивчення творів С. Русової з погляду журналістської майстерності автора зумовлена тим фактом, що, маючи на меті максимально повно висвітлити складні літературознавчі, літературно-критичні питання, освітні, педагогічні проблеми в порівняно невеликих за обсягом літературознавчих та критичних статтях, есеях, оглядах, С. Русова використовувала ефективні журналістські й редакторські прийоми та методи, які можуть стати в пригоді сучасним працівникам друкованих ЗМК.

Ступінь розроблення теми. Педагогічну і громадсько-політичну діяльність С. Русової вітчизняні науковці почали фактично досліджувати з набуттям Україною незалежності. Варто відзначити ґрунтовні праці Л. Гонюкової, О. Джус, І. Михайлина, І. Пінчук, О. Таран, О. Фролової та багатьох інших науковців.

У дослідженні О. Пеньковець здійснено філософський аналіз змісту публікацій С. Русової. У працях Н. Маліновської розглянуто окремі питання, пов'язані з лінгвістикою й методами оптимального втілення авторського задуму в друкованому слові.

Основним методом дослідження виступає історико-порівняльний метод. За допомогою цього методу проаналізовано друковані публіцистичні тексти С. Русової, присвячені проблемам гуманітарних студій. Використано герменевтичний метод дослідження, що дає змогу з'ясувати сутність задуму, уподобань і прагнень автора у процесі творчої роботи.

Метою наукової розвідки є аналіз статей С. Русової, вміщених у «Літературно-Науковому Віснику», з погляду публіцистичної майстерності автора.

«Літературно-Науковий Вістник» (далі — «ЛНВ») — феномен української цивілізаційної культури на певному етапі її становлення, який не лише відкрив цю культуру європейському загалу, а й багато в чому збагатив власне українців — читачів і дописувачів видання. Безперечно, символічним є той факт, що ідейним засновником, упорядником і редактором журналу тривалий час був геніальний Іван Франко. Очевидно, саме завдяки йому журнал виявився не тільки культурологічною подією в житті української громади: він став своєрідною творчою лабораторією, у якій публічно, толерантно й конструктивно обговорювались ідеї та шляхи соціального поступу, досягнення загального добробуту. Таким чином «ЛНВ» вийшов за межі окремого видання, ставши оригінальним літописом епохи, свідком буремних подій — масових акцій протесту й непокори 1905 р., стрімкої капіталізації Російської імперії, Першої світової війни, Жовтневого перевороту 1917 р. тощо. Зрозуміло, що ці події відповідно до законів образного мислення своєрідно інтерпретувалися, отримуючи адекватне відображення у творах національної літератури, що негайно підмічалось, рецензувалось, творчо й доброзичливо аналізувалось на сторінках «ЛНВ».

Для самої С. Русової журнал був частиною її особистої біографії і творчого життя. С. Русова дебютувала у «ЛНВ» 1904 р., останні її статті у часописі були опубліковані через півтора десятка років. Можемо констатувати незаперечні речі: С. Русова не лише багато в чому сформувалася завдяки «ЛНВ», а й, беручи найактивнішу участь у творенні обличчя всеукраїнського видання, сприяла становленню духовної культури, національної свідомості українського народу.

Діапазон творчих і наукових уподобань С. Русової на сторінках «ЛНВ» був досить широким: починаючи від серйозних літературознавчих студій і до прискіпливого аналізу стану суспільно-політичних відносин на різних етапах розвитку тогочасного соціуму.

Коли йдеться про дебют С. Русової у «ЛНВ» — статтю «Старе й нове в сучасній українській літературі» [10], то більшість дослідників акцентує зазвичай той факт, що передмову й післямову до літературознавчої, по суті, розвідки написав І. Франко, давши загалом схвальну оцінку науковій роботі й досить толерантно поставившись до окремих прорахунків молодої авторки [1; 3].

І. Франко, який на той час відігравав головну роль у формуванні тематичного плану видання, узгодженні стилістики матеріалів, вів перемовини з потенційними авторами [2, с. 425], однозначно високо оцінив літературно-критичну статтю С. Русової, виділивши для неї значну площу в журналі. «...В головному її висновкам не можна відмовити правдивості, а характеристикам поодиноких письменників влучності», — написав І. Франко, закінчуючи короткий вступ-рекомендацію до цієї статті С. Русової [10, с. 65].

Складність проблеми, яку поставила перед собою на той час молодий науковець, очевидна. У перших реченнях С. Русова досить сміливо, у стилі наступальної публіцистики формує основне завдання: «Українська література, що недавно святкувала столітє свого відродження, переживає в теперішню добу дуже цікаву внутрішню кризу: давнійший, виключно народницький напрям її починає розширяться, даючи місце новому, далеко різнороднішому змістови. Богато молодих письменників, що самі часто відірвані такими або иньшими обставинами життя від безпосереднього звязку з народньою сферою, шукають вітхнення в иньших темах, пильно відкликають ся не на самі лише появи сільського життя, а й на весь довколишній світ суспільних та духових вимогів сучасної особистости» [10, с. 65—66].

Зважаючи на те, що літературознавча розвідка одразу призначалася для російського читача й лише потім побачила світ її українська версія у перекладі І. Франка, необхідно враховувати специфіку сприйняття саме тієї цільової аудиторії, на яку стаття розраховувалася. Зрозуміло, що російський читач апіорі був погано ознайомлений з українською літературою, тож текст статті відразу дещо спрощений автором, зведений до цілком зрозумілих, на рівні підсвідомості, критеріїв: старе — нове, добро — зло, неправда — справедливість.

Дихотомія добра і зла взагалі надзвичайно характерна для слов'янської ментальності, тож у статті С. Русової явно чи приховано поляризуються вчинки, погляди героїв рецензованих творів. Це робиться з цілком зрозумілою метою: максимально ефективно розділити для пересічного читача літературних героїв на добрих чи злих, справедливих чи ні, щоб згодом, упродовж подальшого процесу рецензування, акцентувати деталі, які, власне, й роблять характери героїв індивідуальними.

У літературознавчій розвідці з яскраво вираженими елементами літературної критики С. Русова вдається до аналізу творів Панаса Мирного та І. Карпенка-Карого, з одного боку, і М. Коцюбинського та В. Стефаника — з іншого. Відзначимо, що Панас Мирний та І. Карпенко-Карий уособлюють «стару» літературу, М. Коцюбинський і В. Стефаник — виразники тогочасних новітніх тенденцій у художньому процесі.

Варто зазначити, що вже на той час С. Русова проявила себе в науково-популярній журналістиці, присвяченій проблемам педагогіки й виховання, як досвідчений автор. Тож у літературознавчій розвідці «Старе й нове в сучасній українській літературі» вона також прагне до максимальної оптимізації архітектоніки статті. Йдеться про оригінальний вступ — своєрідний аналог сучасного «врізу», або розширеного підзаголовка. У вступі наявне однозначне і зрозуміле ставлення проблеми, що характерно не лише для наукової розвідки, а й для великої публіцистичної статті. Далі у публікації міститься прискіпливий прагматичний аналіз емпіричного матеріалу. Враховуючи специфіку читацької аудиторії, С. Русова іноді змушена вдаватися до коротких пояснень суті того, про що йдеться в аналізованих творах. Ці пояснення мають характер коротких відступів, де трапляються яскраві та влучні характеристики часу, в якому відбувається дія літературних творів.

С. Русова досить сміливо, але в межах толерантності чітко розставляє пріоритети. На її думку, Панас Мирний часто схильний до надмірного ліризму, змальовуючи «типи національного характеру Українця». Натомість І. Карпенко-Карий у своїй письменницькій творчості драматизує вчинки своїх героїв, хоча вони і так діють у надзвичайних ситуаціях. С. Русова практикує використання патетики, очевидно, маючи на меті максимально зосередити увагу читача на значущості письменників, про яких ідеться: «Історія України відживає під їх пером гучною луною чутих у дитячі літа давніх оповідань рідних дідів, свідків так давньої для нас минувшини, або поетичним відгуком так добре звісної обом письменникам народньої поезії. Вони відчувають душу народа і втілюють її в цілий ряд прегарних реальних типів, викликаних до життя їх творчою силою. Прочитайте всі чотири томи драм і комедій Карпенка-Карого, і перед вам встане вся Україна, починаючи з XVIII в., в яких малюнках епохи закріплення і увільнення від кріпацтва і кінчачи сучасною ево-

люцією наших чорноземних степів, що відбувається перед нашими очима. Ряд прегарних драматичних малюнків обрисовує перед нами широку епопею національного життя з героїчним початком завзятої боротьби за волю, за незалежність, і з болючим закінченням морального і матеріального поневолення нації» [10, с. 67—68].

В особі С. Русової літературознавець і критик одночасно співіснують із прискіпливим аналітиком стану суспільної свідомості епохи, в яку творили письменники.

Зрозуміло, що чим віддаленіший від письменника час, обраний ним як тло для свого твору, тим більша ймовірність домінування вимислу над домислом. У цьому полягає істотна різниця між твором власне журналістським і художньою прозою. С. Русова акцентує цей факт, пояснюючи потенційному читачу «ЛНВ» специфіку художнього мислення. І майже відразу вдається до свого улюбленого прийому, переходячи від стилістики роз'яснювальної, певним чином навіть моралізаторської, до драматичної, використовуючи складні речення, наводячи значну кількість яскравих епітетів, порівнянь: «Так, стара Україна з її чабанами, степами, вкритими тирсою, з непоборним завзятем її героїв і непорочною красою її дівчат — завмирає, відживає свій вік. Талановиті артисти — Левицький, Карпенко Карий, Мирний, правдиві послідовники заповітів Шевченка, дали нам у своїх безсмертних творах усю велику синтезу її життя, її історії і цілого духового складу її народу. На зміну старого життя виставляє нові вимоги, вводить нові умови, нову диференціацію класових груп людности. Степи, де герої хліборобського побуту Левицького та Мирного жили в безпосередній стичности з природою, втратили свій безмежно пустинний обрій і роздробили ся на дрібні парцелі; в степах, де свобідно жили в дніпрових та інгульських комишах запороські Січи, тепер стирчать до неба високі комили бельгійських та французьких заводів і величезні гутні печі глитають у свої пекельні челюсти мільйони пудів дорогоцінного кривороського заліза... Економічна нужда з усіма її страшними товаришами — голодом, духовим здичинем і фізичним виродженем виставляє свою страшну голову Медузи в тих простовільних місцях, де колись лунала й зароджувала ся розкішна народня дума, пісня, казка, де по словам поета “веселії пишались села”, а по опису иньшого “в вишневих рощах тонуть хутора”» [10, с. 73—74].

На прикладі досить розлогого відступу автора можна стверджувати, що С. Русова, яка безперечно була ознайомлена з популярною теорією К. Маркса, спілкувалася з І. Франком, що сповідував соціалістичні погляди, зуміла дати яскраву «політекономічну» картину перетворень в Україні, капіталізацію масової свідомості й руйнування патріархального сільського устрою. Оскільки йдеться про літературознавчу статтю, обмежену обсягом друкованого видання, констатуємо: з поставленим завданням С. Русова впоралася рішуче і майстерно.

На думку публіциста, нова література, що виникла як виклик і віддзеркалення доби капіталістичного розвитку, має свої характерні риси, власну стилістику, напрацьовуючи оригінальні традиції в змалюванні характерів. Наприклад, М. Коцюбинський, згідно з концепцією С. Русової, зосереджує увагу вже на складніших питаннях, не зображуючи яскраві постаті селян, бунтівників тощо, а вдаючись до тонкого й докладного аналізу складної природи інтелігентної людини, яка мислить керуючись принципово іншими критеріями. Щодо В. Стефаніка, то, аналізуючи його творчість, С. Русова наголошує: він є «поетом страшного сучасного економічного положення народу в Галичині».

Варто відзначити незгоду І. Франка з цією концепцією С. Русової: у післямові до статті він акцентував, що В. Стефанік не є письменником песимізму, занепаду, а лише змалював певні трагічні обставини, в яких може опинитися кожна людина. Загалом, ця післямова має характер відкритої полеміки, до того ж літературознавчий аналіз доповнюється яскравою характеристикою часу, в який виходив «ЛНВ». На наш погляд, досить емоційна, але «продуктивна» післямова І. Франка, попри критику, що звучить на адресу С. Русової, добре прислужилася їй, оскільки значною мірою доповнила її літературознавчі пошуки. Читач, який уперше побачив прізвище невідомого автора, дуже уважно ознайомився з її дебютом, бо переднє слово й післямову написав славетний письменник.

Публіцистика С. Русової у «ЛНВ» цікава тим, що стилістика подання матеріалів часто змінюється залежно від об'єкта аналізу. Коли йдеться про класичні романи, то С. Русова вдається до прийомів, характерних для критичного реалізму: велика кількість часто негативних деталей у змалюванні героїв; ускладнені та розлогі

описи природи, стану душі, сум'яття у пошуках істини тощо. Тобто стилістика літературознавчої статті в цьому випадку відповідає прийомам і методам самих письменників з урахуванням екстраполяції спеціальних методик у царину прозової творчості. Коли йдеться про поетичні твори, то автор відповідно змінює форму репрезентації критичного матеріалу. Цілком очевидно, що робиться це свідомо, з огляду на особливості об'єкта, який аналізується у критичній статті.

Повною мірою це стосується трьох публікацій С. Русової про творчість Олександра Олеся, названих «рецензіями», проте вирішених радше у формі досконалих есеїв. У першій рецензії розглядається третя поетична збірка О. Олеся [7]. Відчувається, що автор симпатизує також громадянській позиції О. Олеся, переймається його особистими творчими пошуками, що є оригінальними для кожного поета. Більш того, вірна своїм поглядам на роль жінки в суспільно-політичному житті, С. Русова щиро, з непідробною цікавістю, іноді із співчуттям, переймається долею ліричного героя О. Олеся. Безперечно, в цьому чудовому за змістом, формою, виразністю есеї домінує естетика поетичної творчості, а не критичний аналіз.

Дещо відмінна рецензія С. Русової «О. Олесь. Поезія самотності (З приводу п'ятої книжки поезій О. Олеся)», надрукована як відгук на чергову поетичну книжку [8].

Необхідно вказати, що на О. Олеся, який творив поезії, скомпоновані у цю збірку, вплинула похмура атмосфера воєнних років, трагічне передчуття революції. Тож есей С. Русової також вийшов досить песимістичний за настроєм. Автор прямо пов'язує трагічні, тривожні мотиви в поезії О. Олеся із станом суспільно-політичної думки того часу. Лірика немов причаїлася, відійшла на другий план. Цей есей звучить як пересторога, стилістика невеликого за обсягом твору пронизана пристрасною публіцистичністю, у ньому яскраво виражена авторська позиція.

У часописі був надрукований оригінальний критичний огляд С. Русової, присвячений тогочасній французькій літературі: «Дещо про сучасне французьке красне письменство» [4]. Сьогодні для науковця інтерес тут представляє насамперед позиція самої С. Русової, її оригінальні роздуми про місце жінки в сучасному світі, актуальні й досі роздуми над вирішенням земельного питання, правом майнової власності на землю і морально-етичними проблемами,

пов'язаними із процесами розподілу прибутків від праці на землі. Із тієї плеяди письменників, твори яких аналізує публіцист, хіба що історик літератури може згадати принаймні кілька прізвищ.

Критик С. Русова, згідно з канонічними законами жанру критичного огляду, мала провести аналіз у контексті, часто користуючись історико-порівняльним методом дослідження. Однак публіцист С. Русова акцентувала увагу на книжках тих авторів, які, на її думку, найповніше зуміли передати гнітючу атмосферу вторгнення великого капіталу в патріархальний селянський побут. Тому С. Русова досить вичерпно проаналізувала романи й повісті Ерве Базена, Анатолія Франса, Ромена Роллана. Щодо останнього, то творча інтуїція допомогла їй передбачити майбутню літературну славу тоді ще молодого автора: «На роман Ролляна не можна не звернути уваги, бо не зважаючи на хиби й слабкі сторінки, він несе в собі щось нове, дуже, сміле, він висловлює своїм землякам чимало докорів, малює їх не тільки в святочних уборах, але й в буденних задріпаних шахах. Провідцем гуманізму й чистої етики він робить не Француза, а Німця. Мова Ролляна зовсім особлива й дуже красива: що фраза — то коротка закінчена думка, мов одрубана, але ясна, яскрава. В деталях багато юмору, багато пильного психологічного аналізу. Цікаво слідкувати, як то розквітчаєть ся його молоде художнє завзяття» [4, с. 499].

Суто літературознавче дослідження С. Русової «Жінка в поезії Шевченка» [5] написано стисло і яскраво. Форма й метод подання, метафоричність, що не заважає конкретиці, коли йдеться про окремі кричущі факти, — все це дозволяє констатувати, що невелика за обсягом наукова розвідка має характер пристрасного публіцистичного монологу автора: «Читають ся сі твори натхненні, сі мрії ясні, й здаєть ся, — вони складені не 70—80 літ назад, а вчора, сьогодні. Серед огиди нашого сучасного громадського життя хіба ми не шукаємо з острахом на чому припинити нашу увагу, нашу думку, де знайти певні підвалини за-для будівлі нового чистого життя? Хіба наші очі в сучасній темряві не шукають теж ту світлу постать матери, яка-б виховала справжніх людей, правдивих громадян на зміну нашого каліченого, пригніченого, до всього індиферентного громадянства? Хіба сучасна молодь не кидаєть ся, в розпуці шукаючи як розв'язати складне питання родинного й індивідуального щастя?» [5, с. 247].

Цей приклад яскраво засвідчує, що у досліджуваних текстах домінує саме емоційно-піднесений публіцистичний стиль. С. Русова свідомо обрала означений метод донесення інформації до читача як оптимальний у конкретному випадку.

Варто зазначити, що й цього разу, певним чином намагаючись наслідувати традиції класичної літератури, літературознавець С. Русова повною мірою використовує в науково-популярній розвідці метафоричний ряд, послуговується значною кількістю яскравих поетичних епітетів тощо. Усе це, безперечно, сприяє активнішому й більш творчому засвоєнню пересічним читачем ідеї, проведеної автором у статті.

Історики театру України високо оцінили невелику за обсягом публікацію С. Русової про перший драматичний гурток у столиці України. І знову досвідчений редактор стилю і тексту С. Русова добирає для своїх спогадів щемливу, дещо ностальгійну фонову «мелодію», яка звучить упродовж усього тексту, змушуючи читача замислитися, помріяти, згадати [9].

Невелика стаття, що має характер і вітання, і творчого аналізу одночасно, була опублікована у «ЛНВ» з нагоди ювілею творчості Миколи Вороного [6]. У ній панує доброзичливий стиль щирого поздоровлення автора, лише подекуди трапляються елементи критичного аналізу творчого доробку відомого поета.

Суто політичний та соціально-економічний аналіз домінує у критичній рецензії С. Русової про французькі видання, що отримали назву «Національні Анналі» [11]. Увага автора зосереджена на тій частині, в якій йдеться про становлення національної свідомості чехів. У цій рецензії вона повною мірою виявила себе і як історик, і як політолог, якщо оперувати сучасною термінологією.

Твори, опубліковані С. Русовою у «Літературно-Науковому Віснику» за півтора десятка років, — феномен, дослідники якого констатують, що у цих статтях, рецензіях, оглядах реалізувався талант визначного публіциста. Стилїстика С. Русової індивідуальна не лише через її творче обдарування й набутий досвід. Щоразу, виходячи з поставленого завдання й маючи перед собою унікальне явище художньої культури, С. Русова диференціює власний стиль, знаходить новаторські прийоми для того, щоб з максимальним емоційним ефектом впливати на читача.

1. Качкан В. А. Просвітницький вогонь Софії Русової / В. А. Качкан // Качкан В. А. Українське народознавство в іменах : у 2 ч. — К., 1994. — Ч. 1 : навч. посіб. — С. 151—159.
2. Літературознавчий словник-довідник. — К. : ВЦ «Академія», 2007. — 752 с.
3. Михайлин І. Л. Історія української журналістики ХІХ століття : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / І. Л. Михайлин. — К. : Центр навчальної літератури, 2003. — 720 с.
4. Русова С. Дещо про сучасне французьке красне письменство / С. Русова // Літературно-Науковий Вістник (далі — ЛНВ). — 1913. — Т. 62. — С. 486—499.
5. Русова С. Жінка в поезії Шевченка / С. Русова // ЛНВ. — 1914. — Т. 65. — С. 242—247.
6. Русова С. Микола Вороний [В 25-ліття його творчості] / С. Русова // ЛНВ. — 1918. — Т. 72. — С. 28—30.
7. Русова С. О. Олень. Книжка третя. Київ, 1911 ст. 128 [Рецензія] / С. Русова // ЛНВ. — 1911. — Т. 56. — С. 614—616.
8. Русова С. О. Олень. Поезія самотності (З приводу п'ятої книжки поезій О. Олеся) [рецензія] / С. Русова // ЛНВ. — 1917. — Т. 68. — С. 92—95.
9. Русова С. Спомини про перший театральний гурток у Києві / С. Русова // ЛНВ. — 1918. — Т. 70. — С. 104—107.
10. Русова С. Старе й нове в сучасній українській літературі [пер. з рос., передм. і післямова І. Франка] / С. Русова // ЛНВ. — 1904. — Т. 25, ч. 2. — С. 65—78.
11. Русова С. Французькі «Національні Анналі» кн. VII—X за 1913 р. і I—II за 1914 р. [рецензія] / С. Русова // ЛНВ. — 1914. — Т. 65. — С. 602—607.

Семенко Світлана

ВИКРИТТЯ ОБЛУДНОСТІ РАДЯНСЬКОЇ ПРОПАГАНДИ У ПОЛІТИЧНІЙ САТИРІ ЮРІЯ КОСАЧА 40—50-х рр. ХХ ст.

Висвітлено специфіку антирадянської сатири Юрія Косача — одного із чільних представників шляхетної династії Драгоманових-Косачів, яка була репрезентована на сторінках національної еміграційної періодики. Акцентовано увагу на таких присутніх проблемах означеного тематичного сегмента політичної публіцистики Ю. Косача, як: викриття антигуманної політики радянського керівництва в галузі